

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____доц. Інна САВИЦЬКА

«__»_____2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри психології

Протокол № 10, від 20.05. 2024 р.

Завідувач кафедри

_____доц. Ірина МАРТИНЮК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Психологія» (ОС Магістр)

_____проф. Віталій ШМАРГУН

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Освітня програма «Психологія» (ОС Магістр)

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробники: професор кафедри психології, доктор психологічних наук,
професор,

Мирослава САДОВА

1. Опис навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	<i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>	
Спеціальність	<i>053 «Психологія»</i>	
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Освітня програма	<i>Психологія</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	<i>1</i>	<i>1</i>
Семестр	<i>2</i>	<i>2</i>
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>6 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>6 год.</i>
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	<i>120 год.</i>	<i>166 год.</i>
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організаційна психологія» є отримання студентами системних знань психологічних закономірностей діяльності та розвитку організацій, оволодіння практичними навичками здійснення психологічного супроводу організації та її співробітників у майбутній професійній діяльності як організаційних психологів.

Завдання курсу – формування цілісного уявлення про предметне поле й методи організаційної психології, психологічні закономірності становлення, розвитку і функціонування організацій, соціально-психологічні засади управління організаціями; про психологічні особливості діяльності персоналу організацій та ефективної взаємодії її працівників, умови забезпечення ефективності діяльності організації тощо.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система теоретичних положень і відповідних практичних заходів, спрямованих на психологічне забезпечення професійного здоров'я працівників організації, а також на сприяння ефективному функціонуванню самої організації.

Навчальна дисципліна «Організаційна психологія» має міждисциплінарні зв'язки з соціальною психологією, психологією управління, психологією особистості, психологією менеджменту, психологією бізнесу, конфліктологією тощо.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- застосування набутих знань із основ психологічної допомоги особистості у практичній діяльності (ЗК1),
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній діяльності (ЗК3),
- здатність критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми психологічної допомоги на інноваційній основі (ЗК4),
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності зі збереженням власної ідентичності (ЗК5),
- здатність приймати обґрунтовані рішення щодо вибору теоретичних конструктів психологічної допомоги, спрямованих на усвідомлення клієнтом у більш повному об'ємі своїх власних особистісних, моральних, культурних і глибинних (самісних) цінностей, з метою відновлення чи збереження емоційного комфорту в критичних життєвих ситуаціях (ЗК6),
- здатність на практиці дотримуватися принципу багаторівневості на етапі комплексної підтримки постраждалого населення (ЗК7),
- здатність працювати в бригаді, мотивувати людей та визначати особливості взаємодії з іншими спеціалістами в процесі надання психологічної допомоги особистості (ЗК9),

- здатність спілкуватися іноземною мовою, у тому числі у професійній сфері (ЗК10).

Спеціальні компетентності (СК):

- проводити корекцію особистості отримувача послуг для забезпечення ефективного функціонування його в соціумі (СК1),

- здатність до розуміння теоретико-методологічних принципів, методів та основних тенденцій розвитку психологічної допомоги особистості (СК3),

- здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік (СК4),

- здатність використовувати релевантний методологічний інструментарій у ситуації професійної взаємодії психолога і клієнта, організованого «тут-і-тепер» для вирішення психологічних проблем особистості (СК5),

- здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах (СК 6),

- здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних життєвих ситуаціях, ідентифікувати проблеми особистості і ставити адекватний психологічний діагноз (СК7).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

досягти таких програмних результатів навчання:

- інтегрувати різноманітні напрямки консультативної та терапевтичної психології, усвідомлювати основні теоретичні конструкти надання психологічної допомоги в залежності від специфіки конкретної ситуації (ПРН1),

- вміти розробляти дизайн психологічної допомоги : формулювати проблеми і висувати гіпотези, генерувати теоретичний контекст конкретних досліджень, визначати параметри і ресурси для психологічного дослідження, планувати і надавати психологічну допомогу (ПРН2),

- робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій (ПРН4),

- розробляти програми психологічних інтервенцій (психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість роботи (ПРН 5),

- розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. (ПРН6),

- доступно і аргументовано представляти результати психологічної допомоги особистості у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях (ПРН7),

- здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої психологічної проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності (ПРН 10).

2. Програма та структура навчальної дисципліни
повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	пр.	лаб.	інд.	ср.		л.	пр.	лаб.	інд.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Психологічні основи функціонування організацій і персоналу													
Тема 1. Організаційна психологія як галузь наукового знання	11	2	2			7	13	2					11
Тема 2. Індивідуальні особливості як фактор поведінки в організації	12	2	2			8	10						10
Тема 3. Соціалізація особистості в організації	11	2	2			7	10						10
Тема 4. Мотивація праці	11	2	2			7	10						10
Тема 5. Задоволеність працею	11	2	2			7	10						10
Тема 6. Професійне вигорання особистості	12	2	2			8	14	2	2				10
Тема 7. Проблема стресу в організації	12	2	2			8	13		2				11
Тема 8. Управління організацією	12	2	2			8	10						10
Разом за модулем 1	92	16	16			60	90	4	4				82
Змістовий модуль 2. Технології роботи організаційних психологів з менеджерами та персоналом організацій													
Тема 1. Технологія формування конкурентоздатної команди	13	2	2			9	14						14
Тема 2. Інтерактивні техніки в роботі організаційних психологів	12	2	2			8	14						14

Тема 3. Технологія розвитку професійно-управлінського самовизначення менеджерів	13	2	2			9	12					12
Тема 4. Технологія прийняття менеджерами управлінських рішень в організації	12	2	2			8	12					12
Тема 5. Технологія профілактики та подолання комунікативних бар'єрів в організації	12	2	2			8	11					11
Тема 6. Технологія запобігання та розв'язання організаційних конфліктів	13	2	2			9	14		2			12
Тема 7. Технологія профілактики та подолання синдрому «професійного вигорання» в організаціях	13	2	2			9	13	2				11
Разом за модулем 2	88	14	14			60	90	2	2			86
Усього годин	180	30	30			120	180	6	6			168

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційна психологія як галузь наукового знання	2
2	Індивідуальні особливості як фактор поведінки в організації	2
3	Соціалізація особистості в організації	2
4	Мотивація праці	2
5	Задоволеність працею	2
6	Професійне вигорання особистості	2
7	Проблема стресу в організації	2
8	Управління організацією	2
9	Технологія формування конкурентоздатної команди	2
10	Інтерактивні техніки в роботі організаційних психологів	2

11	Технологія розвитку професійно-управлінського самовизначення менеджерів	2
12	Технологія прийняття менеджерами управлінських рішень в організації	2
13	Технологія профілактики та подолання комунікативних бар'єрів в організації	2
14	Технологія запобігання та розв'язання організаційних конфліктів	2
15	Технологія профілактики та подолання синдрому «професійного вигорання» в організаціях	2
	Всього	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Типи організацій в залежності від специфіки психологічних відносин.	20
2	Сутність системи управління мотивацією співробітників організації.	20
3	Умови профілактики професійного вигорання співробітників в організації.	10
4	Розкрийте методи управління стресом на рівні організації.	10
5	Синдром емоційного вигорання.	10
6	Професійні деформації та особистісні розлади фахівця.	10
7	Методи й прийоми управління стресом на рівні особистості.	20
8	Методи вивчення та шляхи покращення організаційного клімату.	20
	Всього	120

5. Методи навчання

Методи організації навчальної діяльності студентів: лекція, практичне заняття, самостійна робота, консультація.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Наочні методи навчання: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні методи навчання: вправи, графічні роботи.

Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності студентів: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний).

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові (драматизація) ігри, дискусії і диспути, студентські наукові конференції, створення ситуації емоційно-моральних переживань, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

6. Форми контролю

Поточний контроль знань студентів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу, дискусії, професійно-орієнтовані завдання); проміжний контроль (тестування по завершенню опанування модуля) у письмовій формі; підсумковий контроль знань у вигляді екзамену в письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.12.2019 р. протокол № 5 табл. 1.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації $R_{\text{ат}}$ (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

1. Організаційна психологія: ЕНК [для студентів спеціальності «Психологія»]. К.: НУБіП, 2020. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4625>
2. Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4625>);
3. Шевцова О.М. Організаційна психологія: ЕНК [для магістрантів спеціальності «Психологія»]. К.: НУБіП, 2022. URL:

10. Рекомендована література

Основна

1. Виноградський М.Д. Управління персоналом. К.: Центр учбової літератури, 2009. 502 с.
2. Данюк В.М. Менеджмент персоналу: навч. посібник. К. : КНЕУ, 2004. 398 с.
3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посібник. К.: Центр навч. літератури, 2005. 456 с.
4. Іпатов Е.Ф. Психологія управління в бізнесі: навч. посібник. Харків – Київ: НМЦВО, 2003. 320 с.
5. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: навч. посібник. К.: Либідь, 2004. 424 с.
6. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Психологія управління в організації: навч. посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. Вінниця, 2016. 150 с.
7. Технології роботи організаційних психологів: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л.М.Карамушки. К.: Фірма «ІНКОС», 2005. 366 с.

Допоміжна

1. Власова О. І., Никоненко Ю. В. Соціальна психологія організацій та управління: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 398 с.
2. Власова О. І., Савчук Л. М., Савінова В. Б. Організаційна поведінка: навч. посібник. К.: КНЕУ, 1998. 96 с.
3. Герчанівська П. Е. Культура управління : навч. посібник / Герчанівська П. Е. К.: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2005. 152 с.
4. Демб А. Корпоративне управління: віч-на-віч з парадоксами / А.Демб, Ф.Нойбауер; [пер. з англ.]. К.: Основи, 1997. 302 с.
5. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посібник / Дуткевич Т. В. К.: Центр навч. літератури, 2005. 456 с.
6. Кулініч І. О. Психологія управління: підручник / Кулініч І. О. К.: Знання, 2011. 415 с.

7. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навч. посібник / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. К. : ВД «Професіонал», 2006. 416 с.
8. Малмазов О. Р. Психологія праці: навч. посібник / Малмазов О. Р. К.: Центр учбової літератури, 2010. 208 с.
9. Мельник Л. П. Психологія управління: курс лекцій / Мельник Л. П. К.: МАУП, 1999. 176 с.
10. Менеджмент організацій: підручник / [за заг. ред. Л. І. Федулової]. К.: Либідь, 2003. 448 с.
11. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: навч. посібник / Орбан-Лембрик Л. Е. К.: Академвидав, 2003. 568 с.
12. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: навч. посібник / Палеха Ю. І. К.: Кондор, 2008. 356 с.
13. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: діловий етикет: навч. посібник / Тимошенко Н. Л. К.: Знання, 2006. 391 с.
14. Третяченко В. В. Колективні суб'єкти управління : формування, розвиток та психологічна підготовка / Третяченко В. В. К.: Стилос, 1997. 585 с.
15. Шевцова О. М. Психологічна характеристика рівнів розвитку професійної Я-концепції фахівця / О. М. Шевцова. *Матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу педагогів та психологів «Be smart!»*, 17-18 лютого 2015, м. Женева (Швейцарія). Т. 2. С. 197-202.
16. Шевцова О. М. Професійна Я-концепція як метареzультат розвитку аутопсихологічної компетентності майбутніх фахівців. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія «Психологічні науки»*: збірник наук. праць. Вип. 2(20), листопад 2018. Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2018. С. 91-95.
17. Шевцова О. М. Психолого-акмеологічні умови розвитку аутопсихологічної компетентності майбутніх фахівців соціономічної сфери. *Актуальні проблеми вищої професійної освіти*: зб. наук. праць VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Національний авіаційний університет, 20 березня 2020 р.). Київ, 2020. С. 202-203. Режим доступу: <http://krppo.nau.edu.ua/files/Konfer2020.pdf> (дата звернення 03.06.2022)

Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/> (дата звернення 03.06.2022)
2. Карпов А. В. Організаційна психологія. Режим доступу: https://stud.com.ua/60425/psihologiya/organizatsiyna_psihologiya (дата звернення 03.06.2022)
3. Музика О.Л. Професійно-орієнтовані завдання у системі підготовки студентів-психологів. *Професійно-орієнтовані завдання з психології*. За ред. О.Л. Музики. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2010. С. 9-23. Режим доступу: http://zu.edu.ua/spf/psihol_vkl.html (дата звернення 03.06.2022)

4. Свенціцький А. Л.: Організаційна психологія. Режим доступу: https://stud.com.ua/60820/psihologiya/organizatsiyna_psihologiya (дата звернення 03.06.2022)

5. Шрагіна Л. І. Основи організаційної психології. Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. 40 с. Режим доступу: <http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/metod/imem/Shagin1a.pdf> (дата звернення 03.06.2022)

6. Відеолекція д. соц. н. Балабанової О. С.: Організаційна поведінка. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=_xvwwcjveyM&list=PLNVUXG4jNCTqNVaOtW7LQcIG-pL8oWCYp (дата звернення 03.06.2022)

7. Відеолекція к. психол. н. Манічева С.: Психологія управління персоналом. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=BF2K9B16bTc> (дата звернення 03.06.2022)

8. Відеолекція Володимира Сидоренка: Мотивація персонала. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=pR9AMU1luc8> (дата звернення 03.06.2022)